

GANDA VVM.

GANDA VVM Flandriæ Metropolis, ac totius penè orbis, inter vrbes miraculum, in hanc, quam vides Lector, magnitudinem, suis viribus paulatim excreuit, contraq; aliarum urbium fata, inuictam æternitatem meruit. Coluere eam primùm Indigenæ Gorduni, siue Gunduni veteres Nericorum clientes, teste Cæsare. Deinde Romani, quos ipse Cæsar Iulius, hic primùm præsidio collocasse, constanti annalium memoria refertur. His postremò accessere Germani, quorum pars maxima Saxones, quos ad sexaginta millia Carolus Magnus, in hanc Belgicæ partem traduxit. Vrbs est, non amplitudine solùm & dignitate, sed amoenitate quoque loci, quam flumina riui, prata, colles, & cælum deniq; non alibi suauius afficit, conspicua. Cumque alijs rebus clarissima sit, multò tamen clariorem reddidit, foelicissimus Caroli V. Imperatoris ortus, què vt inuictissimum, nisi in inuicta vrbe nasci, non decuit. Hæc D. Antonius Schonhou ius. Non arbitror (inquit Erasmus in Epist.) quaquā pater Christiana ditio, ciuitatem vllam reperiri, quæ cum hac conferri queat, siue spectes amplitudinem vrbs, ac potentiam, siue politiam, siue gentis indolem. Hactenus ille. Tria miliaria Germanica in ambitu continet. Insulæ habitatæ, quæ fluminibus, & aquæ ductibus eminent, sunt in hac vrbe 20. Pontes, quorum multi tribus fulciuntur fornibus, plurimi duobus, nauesque maximas (quas illi pleitas vocant) submittunt 98. Molæ ventis agitæ plures C. quarum maxima pars frumenta frangit, aliæ ex semine contuso, oleum conficiunt. Vna aquam, ex vlginosis pratis, in flumina educit. Sex item, aquarum impetu rapiuntur, ex quibus quatuor granis frangendis, quinta corticibus, sexta papyro conficiendæ seruit. Tempia Paroeciarum hæc vrbs tantùm 7. habet, quarum quæ S. Martini in Ackergem, neque maxima, neque minima perhibetur, ædium distinctarum V. M. X. V. continet, quas plures nonnunquam familiæ incolunt. Abbatia intra mœnia sunt V. Canonicorum collegiata sodalitia II. Monasteria XXV. publica peregrinorum Xenodochia 7. Nosocomiū vnum amplissimum & ditissimum. Gerontotrophia vtriusque sexus X. Pedotrophia, vbi etiam expositi infantes aluntur, II. Furiosorum ergastula II. Xenodochium item Leprosorum vnum, annuo prouentu ditissimum, vnde & nomen habet. His maiorum institutis liberalitas, & pia benignitas ciuium huius quoque temporis accessit, qui ære vicatim, & in concionibus collecto quotidie plus quàm IIII. M. familiarium pauperum, in omni necessaria sustentant.

In loco nouæ arcis, olim fuit pagus Gandensis, qui & vrbs, & nominis initium fecit, habuitq; insigne Monasterium S. Bauonis, ordinis S. Benedicti, quod è vetustissima arce, cui nomen Oduca, conditum, nunc rursum Caroli V. auspicijs, anno M. D. XL. in arcem longè ampliorem reductum est, Coenobitis (qui iam paulò antè Canonici seculares euaserant) in ædem principem S. Ioannis Bap. cum reliquijs & ornamentis omnibus translatis. Erat & hic non incelebre templum, Paroeciale S. Christi, quod funditus euersum, vnà cum Monasterio illo (cui proximum erat) arci cessit. Egregia etiam opificum collegia habet, inter quæ Laniorum & Nautarum, primatum obtinent. Vnica etiam studiorum alumna, multis doctissimis viris prima literarum rudimenta, contulit. Urbem hanc magnifica templa: Abbatia amplissima, S. Petri vna; altera verò S. Bauonis. Aer salubris rerum necessariarum abundantia: & vrbana ciuium humanitas commendabilem reddunt. Varia huius politiæ facies, pro diuersitate temporum, fuit. Politiam Gandensium sepè, inquit Iacob. Meierus, Annalium Fland. lib. 16. contigit mutari. Temporibus Balduini Hagnomensis, hoc est, sub annum Domini M. CC. à XII. perpetuis senatoribus Respub. gubernabatur, quorū è numero, cum quis moreretur, reliqui 12. alium mox in demortui locum sufficiebant. Anno autem M. CC. XII. Fernandus Comes legem tulit, vt 13. illi Senatores, qui hactenus fuerant perpetui, fierent annui, annisq; singulis, habitis comitijs, in ferijs D. Laurentij Martiris innouarentur. Hoc institutum annos omninò tenuit 16. Nam anno 1228. postquam Ferdinandus Comes ex captiuitate rediisset, instituit ordinem 39. viratus Reipub. multò vtilissimum. Anno autem 1275. Margarita Comes, & filius eius Guido, videntes per hunc ordinem ciuitatem nimis esse liberam, cum abrogarunt, statueruntq; Curatores Reipub. tantum 30. Scabinos puta 13. Consiliarios 13. & Aerarios 4. Quos in annos singulos, pridie feriarum decollationis D. Ioan. Bap. innouari volebāt, ea ratione, vt 30. cedentes, alios 30. in locum suum eligerent. Ciues omnes Gandenses, ac socios seu fratres Collegij eius, Comanorum appellatur (teutonice Comanfgulda.) Hi tertio gradu necessitudine contingere se non poterant. Verum in hanc nouationem non consentientes 39. viri, appellabant mox Curiam Parisiensem, iudicatumque est per arrestum 39. viratum debere suum habere locum, abolita noua constitutione. Dehinc anno M. CCC. I. Philip. Rex, cognomine Pulcher, seruans in custodia Comitem Guidonem, Gandauum venit, nouam statuit politiam & senatum, qui per annos plus minus 170. conseruatus est. Quanquam 39. viratu longè esset vtilitate inferior. Comitiam habebantur per hanc legem pridie Assumptionis Deiparæ virginis. Comes, aut eius legati, quatuor legebant ciues Gandenses. Ciuitas legebat totidem, qui octo creati electores 26. honoratos & idoneos eligeabant Senatores, quem numerum Comes aut eius vicarij in 13. Scabinos, ac totidē Consiliarios diuidebant. Eoque cursu temporis introductum est, vt ciuitas in ternas partiretur partes, nēpe ciues, opifices, & textores. Introductus est & iste abusus, vt ex ternis illis tribus ciuitatis 26. illi eligantur Senatores. Eo item tempore inuenta est creatio Decanorum, de quibus in eam vsque diem nulla fuerat memoria. Creatus Decanus ciuium, Decanus Quæstus, & Decanus Textrinulæ. Sed interea grandis & perniciosus introductus abusus, vt quoties turbatio aliqua in ciuitate oriretur, Decani illi, perinde, ac componendi motus causa, cum vexillis omnibus. Sic, vt primus Senator cum vexillis D. Georgij, Flandriæ, atq; oppidi Gandensis, supremus verò Decanus cum 52. collegiorum vexillis, ad 25. & amplius milia hominum sæpenumero secum aggregarent. Eum abusum Philippus Dux, hoc anno 33. sustulit, & abrogauit, omniaq; illis vexilla ademit, eò quòd ritus ille planè barbarus esset, & intolerabilis, seditionesq; ciuiles, cades bonorum ac innocentium ciuium frequenter ex illo nascerentur. Sed oppidani ad pristinum ingenium, & ad eandem barbariem redierunt, donec à Diuo Carolo, inuictissimo Monarcha, grande atque vtile illud acciperent priuilegium, nempe omnium priuilegiorum abolitionem, quæ quidem abolitio, magnam quietem, atque salutem huic ciuitati attulit, &c. Hactenus Meierus Superiore anno 1576. dum libertatis adferendæ gratia, ciues Gandenses, Auriaci adiuti copijs, arcem valida obsidione cingunt, eiusque Mœnia, muralium machinarum impetu ad oppugnationem solo adæquant. Et tandem immanissima Anuerpiensium direptione audita, dum militem ad oppugnandum disponunt, arcem ipsam deditione occupant, die nona mensis Nouemb. Hispanis præfidiarijs, dimissis illæsis.